MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

V Brně dne 18. 6. 2021

Věcně shodná připomínka k upravenému návrhu Územního plánu města Brna a ve věci zamýšlených protipovodňových opatření v lokalitách Ma-4 (Maloměřické nábřeží) a Ma-6 (Franzova) a její odůvodnění:

My, níže uvedení a podepsaní občané statutárního města Brna jsme prostřednictvím svého podání ze dne 18. 6. 2020 uplatnili k návrhu Územního plánu města Brna věcně shodnou připomínku a současně zmocnili MgA. Dana Kalouska, nar. 12. 4. 1980, trvale bytem Franzova 438/7, 614 00 Brno, Ing. Františka Kutálka, nar. 17. 4. 1962, trvale bytem Franzova 781/11, 614 00 Brno a Ing. Ludmilu Kutálkovou, nar. 10. 9. 1963, trvale bytem Franzova 787/11, 614 00 Brno, aby nás zastupovali jako zástupci veřejnosti během pořizování Územního plánu města Brna, aby na základě věcné shodné připomínky podali námitku, a aby nás zastupovali ve všech navazujících a souvisejících řízeních v této věci až do doby konečného rozhodnutí. Podpisová listina k podání Věcně shodné připomínky k návrhu Územního plánu města Brna ve věci zamýšlených protipovodňových opatření v lokalitách Ma-4 (Maloměřické nábřeží) a Ma-6 (Franzova) byla již skrze výše uvedené podání ze dne 18. 6. 2020 odevzdána pořizovateli.

Magistrát města Brna, odbor územního plánování a rozvoje, jako pořizovatel návrhu Územního plánu města Brna (dále „pořizovatel"), doručil veřejnou vyhláškou ze dne 13. 5. 2021, č. j. MMB/0233240/2021, zejména podle § 52 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále „stavební zákon"), oznámení o opakovaném veřejném projednání návrhu Územního plánu města Brna po provedené podstatné úpravě ve smyslu § 53 odst. 2 stavebního zákona včetně Vyhodnocení vlivu na udržitelný rozvoj území (dále „Upravený návrh ÚP") a současně vyzval k podání písemných námitek a připomínek k Upravenému návrhu ÚP, a to do sedmi dnů ode dnů veřejného projednání, které se koná ve dnech 21. a 22. 6. 2021, tj. do 29. 6. 2021.

Pořizovatel dále v oznámení výslovně uvedl, že *„rozsah podstatných úprav Návrhu ÚPmB je natolik široký, že budou veškerá řádně a včas uplatněná podání vyhodnocena stejným způsobem jako po veřejných projednáních v roce 2020, tzn. žádné nebude zamítnuto kvůli formálnímu důvodu, že by se vztahovalo mimo projednávaný rozsah podstatných úprav. Pořizovatel tento postup předem avizuje s ohledem na zajištění maximální transparentnosti a vstřícnosti pořizovacího procesu."*

Jelikož v Upraveném návrhu ÚP nebyly naše předchozí věcně shodné připomínky ze dne 18. 6. 2020 ani námitky námi zmocněných zástupců veřejnosti zohledněny, opětovně podáváme na základě uvedeného oznámení pořizovatele k Upravenému návrhu ÚP věcně shodnou **připomínku** obdobného znění, neboť na ní z následujících důvodů stále trváme:

1. **Nesouhlasíme se záměrem realizace konkrétního technického řešení systému protipovodňové ochrany (**Závazná část Upraveného návrh ÚP, část 5.7.2 Protipovodňová ochrana) **a požadujeme zachování stávající kvality bydlení v této lokalitě.**

Odůvodnění: Z textové části Upraveného návrhu ÚP a současně i z textové části Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje, záměr POP10 (dále jen ZÚR) nadále zcela jednoznačně vyplývá, že v části týkající se zamýšlených protipovodňových opatření (dále jen POP) je podkladem pro konkrétní stavebně technické provedení studie „Přírodě blízká POP a revitalizace údolní nivy hlavních brněnských toků", vypracovaná společností AQUATIS a. s. v září 2015 pro zadavatele Povodí Moravy, s. p. (dále jen studie); rozsah záměru POP10 byl upraven podle výsledku konzultací a podle aktuálního podkladu získaného od Povodí Moravy, s. p. v roce 2019. Tato studie nevychází z exaktního geodetického zaměření terénu, nýbrž výhradně z leteckého snímkování, přičemž tato metoda sama o sobě toleruje velmi vysokou míru nepřesnosti a pro účel konkrétního stavebního provedení POP je tedy zcela nedostatečná a zkreslující.

Z výše uvedené dokumentace není vůbec zřejmé, proč je akceptována pouze jediná varianta řešení POP, na základě vyhodnocení jakých skutečností a konkrétních zjištění, dále není zřejmé, zda byly posuzovány i jiné varianty řešení POP, příp. zda vůbec bylo o jiných variantách uvažováno.

Zmiňovaná studie, zamýšlená jako podklad pro principy koncepce protipovodňové ochrany, je v popisované části naprosto v rozporu s koncepcí POP Upraveného návrhu ÚP.

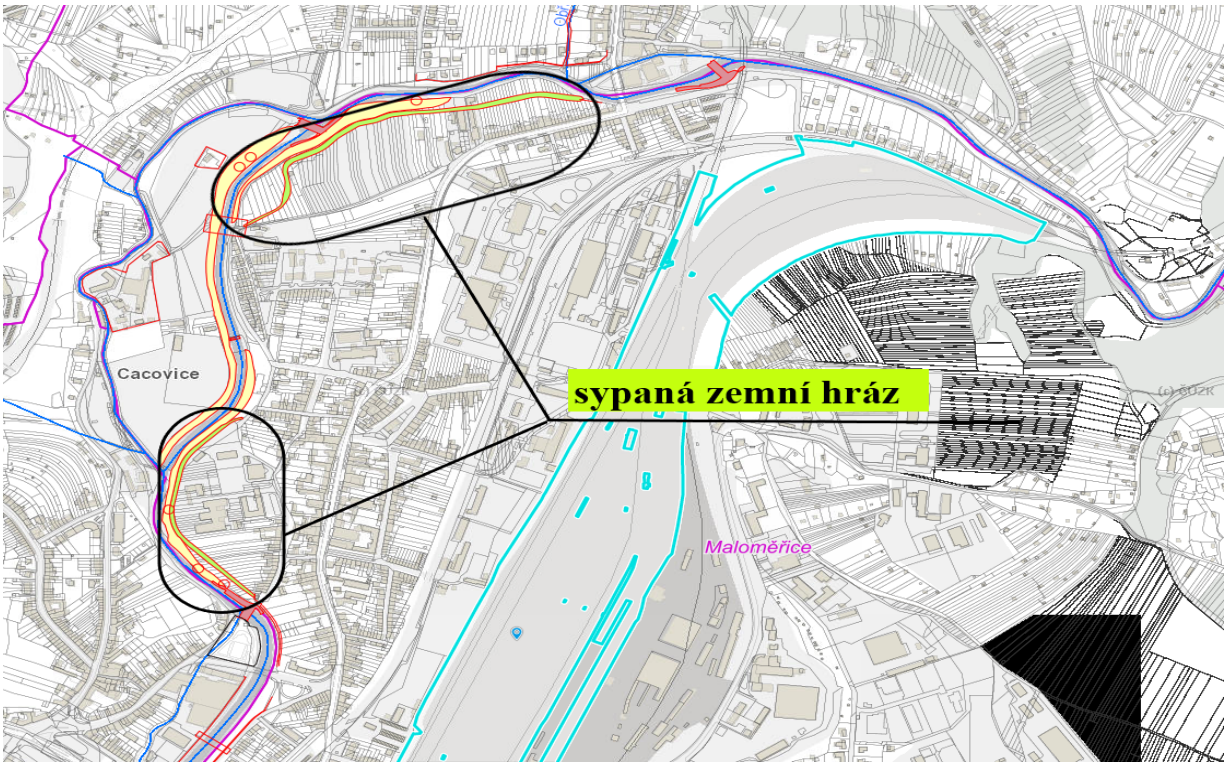

2. **Zpochybňujeme plánované vyvlastňování dotčených nemovitostí v soukromém vlastnictví v souvislosti s realizací POP 10 v lokalitách Ma-4 (Maloměřické nábřeží) a Ma-6 (Franzova).**

Odůvodnění: V dotčeném úseku má být liniové POP tvořeno zemní hrází, umístěnou na stávajících pozemcích v soukromém vlastnictví (viz výkresová dokumentace výše), přičemž tyto nemovitosti mají být vyvlastněny s odůvodněním, že jde o veřejně prospěšnou stavbu. V případě realizace této varianty by části stávajících vlastníků byly vyvlastněny celé pozemky (zahrady), dalším vlastníkům pak větší, příp. menší části pozemků využívaných historicky jako zahrady a k individuální rekreaci. Tím zcela jistě dojde ke značnému snížení hodnoty uvedených nemovitostí a výraznému zhoršení kvality života obyvatel.

V této souvislosti upozorňujeme na ustálenou judikaturu soudů, podle které platí, že opatření obecné povahy (tj. Upravený návrh ÚP) musí splňovat mj. požadavek proporcionality, tedy přiměřenosti vůči právům dotčených osob. Rovněž omezení a zásahy do práv dotčených osob, které vyplývají z územního plánu, musí mít dle ustálené judikatury správních soudů ústavně legitimní a **o zákonné cíle opřený důvod, musí být činěny jen v nezbytně nutné míře, co nejšetrnějším ze způsobů vedoucích ještě rozumně k zamýšlenému cíli, nediskriminačním způsobem a s vyloučením libovůle** (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen NSS) ze dne 9. 8. 2010, č. j. 4 Ao 4/2010 - 195, usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 21. 7. 2009, č. j. 1 Ao 1/2009 - 120, nebo rozsudek NSS ze dne 2. 6. 2011, č. j. 2 Ao 3/2011 - 150).

V rozsudku ze dne 2. 10. 2013, čj. 9 Ao 1/2011 – 192 NSS uvedl: *„V rámci posouzení zákonnosti vydaného opatření obecné povahy však posuzuje, zda řešení přijaté opatřením obecné povahy ve vztahu ke konkrétní osobě není zjevně nepřiměřené, nezdůvodnitelné či diskriminační, nejde-li o zjevný exces, šikanu apod. Správní soud je tedy povolán zhodnotit, zda mezi navrhovaným využitím území a z toho plynoucím omezením dotčeného vlastníka nemovitosti neexistuje, i při formálním dodržení veškerých požadavků hmotného práva, zjevný nepoměr, který nelze odůvodnit ani veřejným zájmem na využití území obce v souladu s požadavky uvedenými v ustanovení § 18 stavebního zákona.“*

Podle rozsudku NSS ze dne 4. 8. 2010, č. j. 4 Ao 3/2010 –54 je přiměřenost práva a právní regulace jedním ze základních atributů právního státu s tím, že *„z tohoto důvodu je úkolem mj. právě i soudní moci přispívat svojí rozhodovací činností k rozumnému uspořádání společenských vztahů. Soud se proto v rámci přezkumu souladu opatření obecné povahy se zákonem věnuje též otázkám, zda napadené opatření obecné povahy vůbec umožňuje dosáhnout sledovaný cíl (**kritérium vhodnosti**), zda opatření obecné povahy a sledovaný cíl spolu logicky souvisí a zda cíle nelze lépe dosáhnout jiným legislativním prostředkem (**kritérium potřebnosti**), zda opatření obecné povahy omezuje své adresáty co nejméně (**kritérium minimalizace***

***zásahu**); v neposlední řadě soud také zkoumá, zda je následek napadeného opatření obecné povahy úměrný sledovanému cíli (**kritérium proporcionality v užším slova smyslu**)".*

S ohledem na výše uvedenou judikaturu jsme přesvědčeni, že požadavek proporcionality Upraveného návrhu ÚP ve vztahu k vlastnickým právům není v žádném případě splněn.

Město Brno je v dotčeném úseku vlastníkem dostatečně rozsáhlého pozemku, který dle našeho názoru umožňuje zamýšlenou realizaci liniových POP bez nutnosti vyvlastňování přilehlých nemovitostí v soukromém vlastnictví, viz zmíněná studie.

Ve vztahu k vyvlastnění navíc upozorňujeme na rozsudek NSS ze dne 5. 2. 2009, č. j. 2 Ao 4/2008-88, ve kterém soud zdůraznil, že *„vlastnické právo patří mezi tzv. práva absolutní a zcela určitě je v katalogu lidských práv (vedle práva na život, práva na osobní svobodu, práva na lidskou důstojnost atp.) jedním z nejvýznamnějších. Zásahy do těchto práv lze proto připouštět toliko ve výjimečných a racionálně velmi přesvědčivě podložených případech a na podmínky takových zásahů musí být kladeny přísné restriktivní požadavky."* Jsme proto přesvědčeni, že byť se může zdát, že důvod pro vyvlastnění existuje (POP je dle § 170 odst. 1 písm. b) stavebního zákona veřejně prospěšnou stavbou), po hlubším posouzení je nutné dospět k závěru, že vlastnická práva k dotčeným pozemkům by byla zcela nepřiměřeně zasažena, jelikož je zřejmé, že POP lze řešit méně omezujícím způsobem.

3. **Důrazně upozorňujeme, že navrhovaná rozvojová lokalita Ma-4 Maloměřice nábřeží - Plochy bydlení B/r2 a B/v3 severně od ulice Parková k řece Svitavě jsou zástavbou ve stávajícím retenčním prostoru a tedy, že nepochybně dojde k naprosté eliminaci jeho protipovodňové funkce, což je v zásadním rozporu se smyslem POP určených k ochraně obyvatel a majetku, v rozporu s principem kontinuity územního plánování a také v rozporu s Plánem pro zvládání povodňových rizik v povodí Dunaje pro období 2021 – 2027 (dále jen PZPR).**

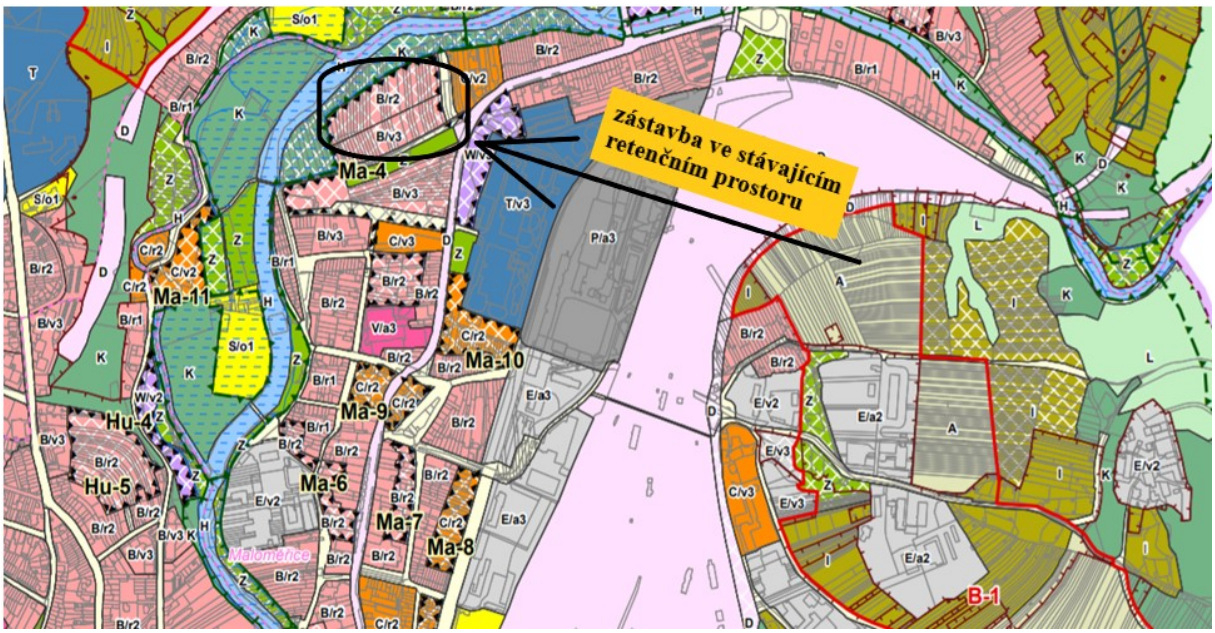

Odůvodnění: Upravený návrh ÚP v lokalitě Ma-4 Maloměřické nábřeží severně od ulice Parková k řece Svitavě akceptuje záměr nízkopodlažní rezidenční zástavby B/r2 a dokonce také volné zástavby určené k bydlení B/v3, kde tedy stanovená výšková úroveň 3 umožňuje výstavbu objektů vysokých 6-16 m, s možností umístění lokální dominanty s výškou do 25 m. Jak uvádí dokumentace k Výstavbě bytového komplexu „Zelené nábřeží" Brno-Maloměřice (zpracoval: Ing. Pavel Cetl a kol., Brno, září 2017), pozemky budoucího záměru se v současnosti nacházejí z převážné části v záplavové zóně a část jich zasahuje do aktivní záplavové zóny řeky Svitavy, což znamená, že v případě realizace dojde v první řadě k navezení stavební hmoty, tedy k významnému navýšení terénu v této oblasti, čímž budou hranice záplavové zóny odsunuty mimo uvedené území, které je v současné době zcela v souladu se smyslem POP a plní protipovodňovou funkci možnosti rozlivu jako retenční prostor. Tento retenční prostor se tedy významným způsobem podílí na bezpečném průtoku vody územím v případě povodně. Uvedené lze doložit i historickými zkušenostmi, viz mapy povodňového nebezpečí vydané MŽP (Centrální datový sklad) a graf četnosti historických povodní zpracovaný Povodím Moravy, s. p. za období od r. 1920, historicky největší záplavy na Svitavě byly zaznamenány v roce 1938, pod úrovní Q100 = stoletá voda

(https://voda.brno.cz/data/files/filemanager/180/a-ppo-brno-1et-tz-580.pdf). Totožné skutečnosti rovněž uvádí obyvatelé dlouhodobě bydlící v dotčené oblasti.

V této souvislosti upozorňujeme na rozsudek NSS ze dne 6. 6. 2013, č. j. 1 Aos 1/2013-85, ve kterém se uvádí, že *„byť přijímání nového územního plánu zpravidla vede ke změně uspořádání území, musí pořizovatel územního plánu respektovat, že územní plánování je činností kontinuální. Nejde samozřejmě o to, aby nově přijímaná územně plánovací dokumentace kopírovala dokumentaci předchozí. Naopak, vždy je třeba mít na paměti požadavek aktuálnosti územního plánování, tedy* ***nutnost prověřit, zda realizace dříve předpokládaných záměrů v území je stále aktuální, a navrhovat řešení, která by se vypořádala se současnými potřebami obce****."*

Vymezení rozvojových ploch je dále v rozporu s návrhem Plánu pro zvládání povodňových rizik v povodí Dunaje pro období 2021 – 2027 (dále jen „PZPR"), což je koncepční dokument zpracovávaný dle § 25 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, v platném znění, na který je v samotném Upraveném návrhu ÚP výslovně odkazováno v kartách lokalit Ma-6 Franzova i Ma-4 Maloměřice nábřeží: „*Při plánování využití je u částí lokality dotčených povodňovým ohrožením a nepřijatelným povodňovým rizikem nutné respektovat podmínky vyplývající z PZPR vydaného formou opatření obecné povahy MŽP*." V současnosti probíhá aktualizace těchto plánů. Návrh PZPR pořízený Ministerstvem životního prostředí v prosinci 2020 je dostupný on-line na adrese: http://www.povis.cz/pdf/pzpr_2021/Dunaj_v1.pdf (dále jen PZPR).

I když se Upravený návrh ÚP na PZPR výslovně odkazuje, jeho závěry a podmínky respektovány nejsou. Upravený návrh ÚP zcela jednoznačně odporuje už jen hlavním zásadám PZPR uvedeným v kap. 1.3 *Zabezpečení ochrany před povodněmi*. Podle PZPR jsou nejefektivnější formou ochrany před povodněmi preventivní opatření a mezi základní zásady prevence patří zejména omezování aktivit v záplavových územích zhoršující odtokové poměry a zvyšující povodňová rizika nebo zajišťování efektivních návrhů preventivních protipovodňových opatření na základě kvalitních podkladů a optimalizace variant.

Jak bylo shrnuto výše pod bodem 1 těchto námitek, zmiňovanou studii nelze považovat za kvalitní podklad už jen z důvodu, že nevychází z exaktního geodetického zaměření terénu, nýbrž výhradně z leteckého snímkování a nezvažuje více variantních řešení. Umístění zemní hráze na stávajících soukromých pozemcích je odůvodňováno nutností vytvoření retenčního prostoru mezi touto hrází a tokem Svitavy. S tímto odůvodněním zásadně nesouhlasíme, neboť je naprosto zavádějící. Na jedné straně je akceptována likvidace současně plně funkčního rozsáhlého retenčního prostoru, na druhé straně je prezentován jako naléhavý důvod vytvoření retenčního prostoru na soukromých pozemcích prakticky v bezprostředně navazujícím úseku liniového POP. Jde tedy o nepřípustné zdůvodnění za použití argumentace kruhem.

Součástí PZPR jsou dále také mapy povodňového nebezpečí a povodňových rizik, jež jsou taktéž dostupné on-line: https://cds.mzp.cz/mapy/?MAP=mpo&USEK=%24DYJ_03_04&MU=12D&USERNAME=&TOKEN=&lon=16.6420517&lat=49.2250134&scale=3780. Tyto mapy mají být dle PZPR podkladem pro územně plánovací dokumentaci obcí. Upravený návrh ÚP však přes deklarovaný soulad s PZPR tyto podklady nijak nerespektuje. Součástí řešeného území ploch B/r2 a B/v3 v rozvojové lokalitě Ma-4 Maloměřice nábřeží je také území vysokého rizika povodní, kde je podle PZPR „*zcela nevhodné povolovat a rozšiřovat stávající zástavbu, ve které se zdržují lidé (stavby pro bydlení, objekty poskytující vzdělávání, sociální a zdravotní služby, apod.* Dále se dle PZPR *„doporučuje připouštět jen takové využití, které nemůže generovat významné povodňové škody; zastavitelné plochy vymezovat jen ve výjimečných a zvlášť odůvodněných případech, např. z důvodu převažujícího veřejného zájmu na dlouhodobém uchování stávající zástavby, nebo pokud není jiné vhodnější území pro stavební rozvoj obce…V územně plánovací dokumentaci se doporučuje nevymezovat zastavitelné plochy a nepřipouštět využití pro výstavbu s výjimkami podle § 67 odst. 1 vodního zákona… Podle přijaté metodiky pro hodnocení povodňového rizika mohou být v územích s vysokým stupněm ohrožení pouze vodní plochy, lesy, parky, louky a zemědělská půda."* Je tedy zřejmé, že Upravený návrh ÚP PZPR nerespektuje, ale dokonce je s ním v případě vymezení rozvojové lokality Ma-4 Maloměřické nábřeží v přímém rozporu.

Na základě výše uvedených skutečností jsme přesvědčeni, že v tomto případě je právo na soukromé vlastnictví významně nadřazeno zájmům podnikatelských subjektů v bytové výstavbě.

Jako vhodné řešení se nabízí směna pozemků developera za jiné pozemky ve vlastnictví města nebo výkup pozemků od developera, jejichž zástavbou by došlo k ohrožení ochranné funkce retenčního prostoru jako POP. Obdobný postup byl již uplatněn MMB a ÚMČ Brno-Vinohrady. Jako další krok je nutné provést změnu Upraveného návrhu ÚP v dotčené oblasti tak, aby ani v budoucnu nebylo možné likvidovat plně funkční stávající POP.

Navrhujeme, aby rozvojová lokalita Ma-4 Maloměřice nábřeží - Plochy bydlení B/r2 a B/v3 severně od ulice Parková k řece Svitavě byly překvalifikovány a zůstaly zachovány jako plocha zahrádek, případně jako plocha městské či krajinné zeleně.

Závěrem upozorňujeme na rozsudek NSS ze dne 21. 11. 2018, č. j. 2 As 81/2016-157, ve kterém bylo zdůrazněno, že v procesu územního plánování dochází k vážení řady zájmů soukromých i veřejných a **výsledkem pak musí být rozhodnutí o upřednostnění některých zájmů před jinými při zachování právem předvídané proporcionality a ochrany základních práv před svévolnými a excesivními zásahy**.

Vzhledem k výše uvedenému trváme na nutnosti přehodnocení a přepracování zamýšlených opatření technického charakteru POP s akcentem na důsledné využití současného retenčního potenciálu nezastavěného území a jeho primární ochranu před zástavbou.

Zástupci veřejnosti:

……..
Dan Kalousek

…….
Ing. František Kutálek

……..
Ing. Ludmila Kutálková